

gen berøer"; og deraf følger kun, at Slesvig ikke kom ind under Forfatningen, men at Spørgsmaalet om Slesvigs Stilling til Forfatningen skal senere forhandles ad grundlovs-mæssig Vej. Det har, saa ofte jeg fuldstændigen har overveiet dette Spørgsmaal, altid staaet for mig som et klart Resultat, at man ikke engang vilde kunne inddrage Slesvig under Grundloven, eller vilde kunne benytte det Forbehold, som er taget den 7de Juli 1848, undtagen ved at henvende sig paany til Rigsdagen og faae § 100 forandret; thi Forbeholdet i Valgloven af 7de Juli 1848 er ikke udtryffeligt optaget i det nye Forbehold, som er sat ind i Grundloven; men der er kun sagt, at Alt, hvad der vedkommer dette Spørgsmaal, berøer; det vil sige: det forbeholdes til nærmere Forhandling. Men, vilde man lægge den Betydning ind i dette Forbehold, som man maaskee kunde søge deri, nemlig, at det skulde være en Henvisning til Forbeholdet i Valgloven af 7de Juli 1848, saaledes at det i Valgloven tagne Forbehold fremdeles skal beholde sin fulde Kraft, saa kan man dog ikke udstrække Virkningen af dette Forbehold videre end til den Virkning, det vilde have, hvis Forbeholdet af 7de Juli 1848 ordret var blevet indført i Grundloven. Men Forbeholdet af 7de Juli 1848 gaar ikke ud paa, at Kronen eensidigt skal kunne gjøre nogen som helst Forandring i Forfatningen; men det gaar alene ud paa, at Kronen kan sammentalbe en ny Rigsforsamling for Danmark og Slesvig, for at overveie den hele Forfatnings sag og i Forening med Kongen vedtage de Forandringer, der maatte anses for ønskelige. Det er det Allerhøieste, man kan faae ud af det nu i Spidsen af Grundloven staaende Forbehold, og det er Mere, end man efter min Overbeviisning kan faae ud deraf; thi, for at kunne anvende det saaledes, maatte der behøves en Sanction af den danske Rigsdag, vedtagen i Dvereenstemmelse med § 100. Dette er min aldeles bestemte Overbeviisning. Det har ogsaa tidligere været saaledes opfattet af Regjeringen,

dengang Islands forfatningsmæssige Forhold til Kongeriget og Rigsdagen skulde ordnes; da var det jo klart, at det vilde have været meget lettere, at give en almindelig Lov, hvorved man i visse Maader afveg fra Grundloven og ordnede Islands Stilling saaledes, at man indbefom Befolkningens Duffer deroppe og gik over alle de Vanskeligheder, som det vilde have, naar man skulde syldestgjøre Grundlovens Betingelser for ligefrem at inddrage Island under Grundloven, saaledes som skeet er med Færøerne. Men Resultatet af de Overveielser, som i den Anledning fandt Sted, blev netop, at Regjeringen, uagtet den vist neppe ansaae det for fuldkommen hensigtsmæssigt, dog ansaae sig saaledes bunden ved Grundloven, at en Tilknøytning af Island hertil ikke kunde finde Sted undtagen i Dvereenstemmelse med hele Grundloven; ellers maatte Afvigelserne vedtages ifølge § 100. Ligeledes har jo det nærværende Ministerium i sin Tid udtalt, at det anerkjender fuldkomment, at Grundloven ikke i Henhold til Forbeholdet kan forandres paa anden Maade end ad forfatningsmæssig Vej, og det er vistnok denne Udtalelse, der mere end noget Andet har bidraget til at forebygge Uengstelse i Landet og til at tilveiebringe den rolige Bestindighed, som nu hersker i Landet og her i Forsamlingen. Derimod indrømmer jeg, at, hvad der staaer i Valgloven af 7de Juli 1848 og det i Grundloven tagne Forbehold, maa have en i høj Grad bindende moralisk Kraft til at bringe Rigsdagen til at vedtage Regjeringens Forslag, naar denne henvendte sig til Rigsdagen og sagde: vi maae, for at faae Forbindelse med Slesvig og de andre Landsdele, afvige fra den i § 100 fastsatte Fremgangsmaade, og dertil begjære vi den danske Rigsdags Samtykke, da maatte den hele historiske Udvikling af denne Sag vistnok føre til, at vi beredvilligt kom et saadant Duffe imøde, forsaavidt vi paa nogen Maade kunne forsvare det, og forsaavidt vi beholde nogen virkelig Medvirkning ved Vedtagelsen af Fællesforfatningen.